

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. i. Quid fal[us] vniuersalis & publica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

Quid salus vniuersalis & publica. Capitulum primū.

Est igitur sal⁹ publica que vniuersos fouet & singulos/incolumitas vite. Nihil enim homini prestantius vita eius. Incolumitate vite nihil salubrius. Hominem vero consistare ex anima rationali & carne corruptibili/antiqui sapientes diffinierunt. Caro siquidem viuunt ab anima/cum aliunde corpori vita esse non possit: quod semper inercie sue torpore quiescit/nisi spiritualis nature beneficio moueatur. Hec autem habet & ipsa vitam suam Deus etenim vita anime est. Quam sententiam modernorum quidam/grauius quidem & vere licet metrica leuitate complectus est. Vita anime deus est: hec corporis: hac fugiente. Soluitur hoc: perit hec/defitruente deo. Sicut ergo corpori viuere est vegetari/moueri ab anima:& dispositione sui motibus anime acquiescere:& ei quadam necessitate obediendi concordare:sic & anima ex eo viuunt quod suo modo vegetatur:& vere mouetur a deo:& ei subiecta deuotione obtemperat:& in omnibus acquiescit. Si quo minus:& eo minus viuunt. Nam & corpus qua parte sui non mouetur ab anima:iam in ea torpore mortis incurrit. Dum ergo totum viuunt:ad eam totum disponitur:quod se non per partes infundit partibus:sed tota est & opatur in vniuersis & singulis. Sic & deus animam perfecte viuente totam occupat:totam possidet/regnat & viget in tota. Nullus ei angulus exceptus est. Sed quod in anima angulum vel partem dico? Partium expertus est:simplicisque nature/et totius duplicitatis ignara. Partes tamen quas potuit/sibi a distributore bonorum veditauit. Quas inquis? Virtutes utique:quibus viget & operatur et sui experimentum facit. Sine ergo multiplicitate partium sed quantitatis quadam distensione crescit/ratione tantum & intellectu/appetitu boni/auersione mali/manente simplicitatis natura dilatatur. Cum vero partes istas spiritus implet (deus enim spiritus est) solida & perfecta est vita anime. Cum enim intellectus domini qui summe bonus est visus sui acumine quantum valet & licet apprehendit:& bonum quod ille videt incorrupta voluntas appetit:& ratio ne declinet ad dexteram vel ad sinistram qui sano affectu ad bonum trahitur via aperit:iam quadam immortalitatis assecuta est gloriam. Quod forte iam sentiebat quod in firmitate conscientie sue dicebat. Cor meum & caro mea est in deum viuunt. Utique qui in hac via incedit non sperat aut extimescit:non contristatur aut condolet alicui eorum quod a summo & bono recedendo deficiunt. Eo forte fideles animas iuuat prophetice

¶ Anima in corpore
re est tota in toto:
et tota in quolibet parte.

Deus est spiritus.

ps. lxxxv.

Joelis.ij.
Zacharie.j.

Spūs sc̄tūs.

¶ In libro
quē quilibet por-
tat in corde.

Roma.j.

Ignorantia
quid est.

Persi⁹ in saty-
r̄atibus.

sermo dicēs. Cōuertimini ad me in toto corde v̄ro: vt sc̄z angel⁹
gaudii/aut meroris/timoris/aut spei non auertat^r a facie mea:
vt mee non displiceat volūtati. Implet autē hec vita omnē crea-
turam quia sine ea nulla est substātia creature. Om̄e enim quod
est: eius participatione est id quod est. Sed cum in omnib⁹ sit p
naturam: sola inhabitat rationalia p gratiā. Sunt ergo/ quia in
eis veritas est/ illustratur quia in eis sapiētia est. Bonū diligunt
quia in his fons bonitatis et charitatis est. Ois enim virtus an-
gelica vel hūana/ quoddā diuinitat^r vestigiū est/ rationali crea-
ture quodāmodo imp̄ssum. Spiritus sanctus inhabitas ip̄mit
anime sanctitatem/ eiusdēq; riuulos multiphariam spargit di-
uerfarum exerens carismata gratiarū. Et hec mihi videt^r vera
et vnica incolumitas vite: cū mens viuificatē spiritus ad rerū no-
ticiam illustratur: & accenditur ad amorē honestatis & cultum
virtutis. Precedit ergo scientia virtutis cultū: quia nemo potest
appetere fideliter quod ignorat: et malū nisi cognitum sit/ vtilit^r
non cauetur. ¶ Porro scientie thesaurus nobis duobus modis
exponitur. Cum autem rationis exercitio quod sciri potest/ itel-
lectus inuenit: aut quod absconditum est reuelans gratia oculis
ingerens patefacit. Sic vtq; : aut per naturam: aut gratiam ad
veritatis agnitionē: & scientiam eorū que necessaria sunt: vnus-
quisq; potest accedere: quodq; magis mirere: quilibet quasi quē-
dam librum sciendorū/ officio rationis apertum/ gerit in corde.
In quo non modo visibiliū species rerumq; omniū natura depin-
gitur: sed ipsius opificis omniū inuisibilia dei digito conscribū-
tur. A deo quidem vt nequaquā valeant per ignorantiam excusa-
ri: quib⁹ beneficio nature vel gratie/ gerendorum series innotē-
scit: sicut scriptū est. Quod enim notū est dei: manifestum est in
illis: deus enim reuelauit illis. Nō tamē corrupte nature aduer-
sus gratiam magnifico fimbrias aut faleras erigo: quasi ipsa ali-
quid boni habeat quod non acceperit: cum certum sit quia sine
ea nihil possum⁹ facere. ¶ Agnitio igitur veritat^r cultusq; vir-
tutis: publica singulorum & omnium: & rationalis nature vni-
uersalis incolumitas est. Contrarium vero eius ignorantia/ &
odibilis & inimica propago ei⁹ vitium est. Et recte quidē igno-
rantia mater vitii est: quia nūq; adeo sterilis est: vt non odibiliū
fructum pariat infelicē. Inquit ethicus. Tu nullo thure litabis:
hereat in stultis breuis vt semina recti. Agnitio quidem certi-
tudinem habet: & vel in scientia vel in fide cōsistit. Sed fidei re-
gula paulisper differatur: quoniam eā tēpus & loc⁹ su⁹ expectat

Ceterum scientia sui noticiam habet: quod euenire nō potest: si non metiatur vires suas: si ignorat alienas.

Que sit prima cōtemplatio hominis sapientiā affectātis / & quis fructus? cōtemplationis huius. Capitulum. II.

Ergo primū hoīs sapientiā affectātis qd ipse sit: qd intra se: qd extra: qd infra / qd supra / qd cōtra / quid an vel postea sit / cōtemplari. Inde est forte qd illi q prima tū philosophie elemēta posteris tradere curauerūt / substantiā singulorū arbitrati sunt intuēdam / qntitatem / ad ali quid: qualitatem / situz / esse / vbi: quomodo / habere: facere: & pa ti. Et suas in omnibus his proprietates: an intentionem adnūt tant: & susceptibilia contrariorum sint: & an eis ipis aliquid in ueniatur aduersum. Prouide quidem hec & diligenter & si in eo negligentiores extiterint: qd sui ipsius noticiam in tanta re rum luce nō assecuti sunt: & lucis ina ccessibilis noticiam perdi derunt: dum euanuerunt in cogitationibus suis: & dicentes se esse sapientes / stulti facti sunt: & obscuratum est insipiens cor eorum. Quod ex eo conuincitur / qd traditi in passiones ignomi nie: faciebant que nec sexui: nec etati: nec fortune conueniant: nec nature: & personas omniū operis testimonio deuenissent. Dati siquidem sunt in sensum reprobū: quod planū est his qui apostolum plenius nouerunt. Argumentum ad omnia validis simum est: vt de fide & sinceritate singulorum credatur operi bus suis. Opera enim que facit aliquis: testimonium perhibent de eo: verum qui seipsum ignorat quid vtiliter nouit? Si igno ras (iquit) te o pulcherrima iter mulieres: abi post vestigia soda lium & post greges. Oraculum apollinis est & descendisse de celo creditur: gnothosolitos id est scito teipsum. Non nesciuit hoc ethicus dicens. Discite: & o miseri causas cognoscite rerū. Quid sumus: aut quidnam victuri gignimur: ordo Quis da tur aut mete qmollis flexus & vnde. Quis modus argento: quid fas optare: quid asper. Vtile nummus habet patrie carisq; propinquis. Quid elargiri deceat: quem te deus esse Iussit & humana qua parte locatus es in re. Hec etenim cōtemplatio quadripartitum parit fructum vtilitatem sui: charitatem proxi mi / contemptum mūdi / amorem dei. An nō est arbor bona que tantam fructuum dulcedinem affert: tantam affert vtilitatem? Certe non superbit qui paruulus est in oculis suis. Dum quisq; que adsunt: vel absunt expetibilem numerum cogitat: quis de sua paupertate nō erubescit? Si quis non appetēda sui recēseat:

Qui seipsum
nō cognoscit /
deū cognosce
re nō poterit.
Roma. j.

Canti. j.

ipert? in. iij.
saryra.